

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้างนี้ เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อกิจกรรมในวิชาแนะแนว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนชุมชนบ้านป่าคาแม่เงินสามัคคี อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ปีการศึกษา 2540 โดยจำแนกตามเพศของนักเรียน

วิธีดำเนินการศึกษา

วิธีดำเนินการศึกษา มีขั้นตอนในการดำเนินการศึกษาดังนี้

1. การศึกษาค้างนี้ได้ศึกษาจากประชากรจำนวน 117 คน ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนชุมชนบ้านป่าคาแม่เงินสามัคคี อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ปีการศึกษา 2540
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของกิจกรรมในวิชาแนะแนว
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาได้ส่งหนังสือขอความร่วมมือจาก คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ไปยังโรงเรียนที่ต้องการเก็บข้อมูล แล้วดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาดำเนินการดังนี้
 - 4.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม พบว่าแบบสอบถามมีความสมบูรณ์จำนวน 117 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
 - 4.2 ตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถามความคิดเห็นต่อกิจกรรมในวิชาแนะแนว ตามเกณฑ์การให้คะแนนที่กำหนดไว้
 - 4.3 จำแนกแบบสอบถามตามเพศของนักเรียน
 - 4.4 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการศึกษา

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาจำนวนเพศของนักเรียน เพศชายและเพศหญิงที่ตอบแบบสอบถาม มีจำนวนและสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือประมาณร้อยละ 50

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นต่อกิจกรรมในวิชาแนะแนว ของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากเป็นส่วนใหญ่ และเมื่อพิจารณาตามเพศของนักเรียน พบว่า

1. นักเรียนที่เป็นเพศชาย มีความคิดเห็นต่อกิจกรรมในวิชาแนะแนวอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก และเมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่ามีความคิดเห็นต่อกิจกรรมแนะแนวในด้านการศึกษาด้านอาชีพและด้านส่วนตัวและสังคมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากทั้ง 3 ด้าน เป็นส่วนใหญ่

2. นักเรียนเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อกิจกรรมในวิชาแนะแนวอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก และเมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่า มีความคิดเห็นต่อกิจกรรมแนะแนวในด้านการศึกษาด้านอาชีพ และด้านส่วนตัวและสังคมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากทั้ง 3 ด้าน เป็นส่วนใหญ่

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนในวิชาแนะแนวนักเรียนรู้สึกพอใจเป็นอย่างมากต่อการจัดกิจกรรม มีเนื้อหา บรรยายภาคการเรียนการสอนที่ดีเหมาะสม นักเรียนมองเห็นว่าวิชานี้มีคุณค่าต่อตนเอง แต่วิชามีข้อบกพร่องที่ไม่มีสื่อการเรียนการสอนเท่าที่ควร

อภิปรายผล

จากการศึกษาความคิดเห็นต่อกิจกรรมในวิชาแนะแนว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนชุมชนป่าคาแม่เงินสามัคคี ปีการศึกษา 2540 โดยจำแนกตามเพศของนักเรียน พบว่านักเรียนเพศหญิงและเพศชาย มีความคิดเห็นต่อกิจกรรมในวิชาแนะแนวอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก และเมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่าความคิดเห็นต่อกิจกรรมในวิชาแนะแนวทางด้านการศึกษาด้านอาชีพ และด้านส่วนตัวและสังคมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ผลการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าเนื่องมาจากสภาพการเรียนการสอนของครูที่สอนวิชาแนะแนว มีการสอนที่มีประสิทธิภาพ และมีการพัฒนาดีขึ้น มีการจัดกิจกรรมแนะแนวที่สอดคล้องกับเนื้อหาและความต้องการของนักเรียนในด้านการศึกษา นักเรียนมีความต้องการอยากทราบเกี่ยวกับวิธีการเรียนหนังสือ ทราบข้อมูลที่จะใช้เป็นแนวในการศึกษาต่อ ในด้านอาชีพนักเรียนมีความต้องการทราบเกี่ยวกับลักษณะของอาชีพต่าง ๆ แนวทางในการประกอบอาชีพในอนาคต ในด้านส่วนตัวและสังคม นักเรียนต้องการรู้

เกี่ยวกับการปรับปรุงและสำรวจตนเอง การปรับปรุงบุคลิกภาพ การอยู่ร่วมกันในสังคม เป็นต้น ซึ่งปัจจุบันนี้การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในวิชาแนะแนว ครูที่ทำหน้าที่สอนวิชาแนะแนวไม่ต้องหนักใจกับการจัดการเรียนการสอน หรือ การจัดกิจกรรมในวิชาแนะแนวเหมือนในอดีตทั้งเป็นเพราะมีสำนักพิมพ์ กรมต่าง ๆ ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือ สำนักพิมพ์เอกชนต่าง ๆ ได้มีการผลิตหนังสือเรียนและคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวในโรงเรียนขึ้น เพื่อให้ครูทำการสอนวิชาแนะแนวในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนวิชากิจกรรมแนะแนวในรายละเอียดของคู่มือต่าง ๆ จะมีลักษณะคล้ายกับแนวการสอน หรือ แผนการสอนในแต่ละคาบ แต่ละเรื่องจะประกอบด้วยจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เนื้อหา วิธีการดำเนินการ อุปกรณ์และการประเมินผล อยู่ครบถ้วน บางครั้งครูที่ทำหน้าที่สอนวิชาแนะแนวอาจเป็นครูที่ไม่มีความรู้ทางการแนะแนวเลย ก็ยังสามารถจัดกิจกรรมแนะแนวหรือสามารถสอนและควบคุมกิจกรรมได้ และสำหรับเนื้อหาสาระของแนวการสอนของผู้ศึกษาครั้งนี้ ก็จัดเนื้อหาตามหลักการจัดกิจกรรมแนะแนวทั้ง 3 ประการ คือ ด้านการศึกษา การประกอบอาชีพ ด้านการปรับตัวหรือคุณธรรมในชีวิตประจำวัน โดยจัดให้มีสัดส่วนใกล้เคียงกันทั้ง 3 ประการ ซึ่งสอดคล้องกับคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่จัดกิจกรรมแนะแนวครบ 3 ประการเช่นเดียวกัน(กรมสามัญศึกษา, 2533) การจัดดังกล่าวมานี้เป็นส่วนทำให้การเรียนการสอนวิชากิจกรรมแนะแนวมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทำให้นักเรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ที่ดีมีคุณค่า จากเหตุผลดังกล่าวนี้มีส่วนทำให้นักเรียนมีเจตคติต่อสิ่งนั้นดีขึ้น ถ้าบุคคลรู้สิ่งหนึ่งสิ่งใดในทางไม่ดี บุคคลก็จะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้นด้วย ถ้าบุคคลไม่รู้จักสิ่งใดเลย เจตคติก็จะไม่เกิดขึ้น

จากการตอบแบบสอบถามตอนที่ 3 ของแบบสอบถามที่ใช้การสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในวิชาแนะแนว พบว่า ส่วนใหญ่นักเรียนมีความคิดเห็นที่นักเรียนมีความคิดเห็นจะแสดงความรู้สึกคล้าย ๆ กัน คือ มีความคิดเห็นว่าบรรยากาศการเรียนการสอนดี สนุกสนาน ไม่เครียด นักเรียนได้มีโอกาสพูดซักถามและเสนอความคิดเห็นต่าง ๆ เห็นว่าวิชาแนะแนวมีประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็นหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ทางการศึกษา การประกอบอาชีพและการปรับตัว ถึงแม้ว่าวิชานี้จะขาดแคลนในเรื่องสื่อการเรียนการสอนดังที่สมพร นาคนาคินทร์ (2525) ที่ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบปัญหาการสอนกิจกรรมแนะแนวของครูแนะแนวระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในเขตการศึกษา 7 พบว่าปัญหาเด่น ๆ ของครูแนะแนวคือ จำนวนครูแนะแนวไม่พอ หาอุปกรณ์การเรียนการสอนยาก ขาดแคลนงบประมาณในการจัดซื้อสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน เนื่องมาจากวิชาค่อนข้างเป็นวิชาที่มีลักษณะที่เป็นนามธรรม แต่ครูก็พยายามแก้ปัญหาและจัดกิจกรรมแนะแนวให้ได้ดีที่สุด ทั้งนี้เพื่อให้เป็นประโยชน์แก่ตัวครูและนักเรียนมากที่สุด

จากการศึกษาความคิดเห็นแยกตามเพศของนักเรียน พบว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิง ไม่มีข้อจำกัดเรื่องความแตกต่างระหว่างเพศ ทั้งนักเรียนชายและหญิงได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ การสอน หรือการจัดกิจกรรมแนะแนวเหมือนกัน ในสถานการณ์และเวลาเดียวกัน ทำให้นักเรียนเพศชายและหญิง มีความคิดเห็นต่อกิจกรรมในวิชาแนะแนวในระดับเห็นด้วยมากเหมือนกัน ดังนั้น เมื่อศึกษาความคิดเห็นต่อกิจกรรมในวิชาแนะแนวระหว่างเพศแล้ว จะไม่มีผลต่อความคิดเห็น ความรู้สึก และความคิดเห็นของนักเรียน

นอกจากนี้ จากข้อมูลพบว่า มีนักเรียนชายบางส่วนมีระดับความคิดเห็นเฉย ๆ ต่อกิจกรรมในวิชาแนะแนวในด้านส่วนตัวและสังคม ในบางกิจกรรมในแต่ละระดับแสดงว่านักเรียนชายไม่กล้าแสดงออก ในขณะที่นักเรียนหญิงมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนชายไม่ค่อยกล้าแสดงความคิดเห็น รู้สึกอายที่จะพูดเรื่องส่วนตัวแต่นักเรียนหญิงแสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผยในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม ซึ่งตรงกันข้ามกับลักษณะสังคมที่เข้าใจตรงกันว่าเพศชายเป็นเพศที่กล้าแสดงออกได้ดีกว่าเพศหญิง เมื่อพิจารณาจากประชากรในการศึกษาคั้งนี้ พบว่า นักเรียนชายบางส่วนนั้นเป็นนักเรียนชาวเขาที่มีสังคมและวัฒนธรรม ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวเขาที่แตกต่างไปจากวัฒนธรรมหรือสังคมของคนในราบ ทำให้ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ส่วนในเรื่องอายุก็เช่นกันพบว่า นักเรียนชายที่เป็นชาวเขาที่เข้ามาเรียนในโรงเรียนมีอายุนานกว่านักเรียนพื้นราบ มีความคิดอ่านเป็นผู้ใหญ่มากกว่า จึงทำให้นักเรียนชายส่วนนี้ไม่ต้องการแสดงความคิดเห็นให้ผู้มีอายุน้อยรับรู้ เรื่องส่วนตัวและสังคม รู้สึกอายที่จะแสดงความคิดเห็น นอกจากนี้ยังพบว่าตัวแปรที่ทำให้ผลการศึกษามีลักษณะดังกล่าวก็คือระดับชั้นของนักเรียน ซึ่งในแต่ละระดับชั้นมีความแตกต่างในเรื่องของสัดส่วนของกิจกรรมในวิชาแนะแนวไม่เท่ากัน บางชั้นอาจเน้นเนื้อหาในแต่ละไม่เท่ากัน จากแนวการสอนกิจกรรมแนะแนวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จะเห็นได้ว่าในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กิจกรรมในวิชาแนะแนวส่วนใหญ่จะเน้นกิจกรรมในเรื่องของให้นักเรียนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคม ปรับตัวให้เข้ากับกฎระเบียบของโรงเรียน ซึ่งเป็นกิจกรรมแนะแนวในด้านส่วนตัวและสังคม ส่วนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ยังเน้นเรื่องของการปรับตัวอยู่ แต่มีสอดแทรกเนื้อหากิจกรรมด้านอาชีพเพิ่มขึ้นมา และในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กิจกรรมแนะแนวที่เน้นจะเป็นด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคมในสัดส่วนที่มากขึ้น โดยเฉพาะในด้านการศึกษา นักเรียนในระดับชั้นนี้มีความต้องการอยากทราบข้อมูลทางการศึกษาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไป แนวทางการศึกษาต่อเมื่อจบตามหลักสูตร รวมทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาต่อ นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมที่เกี่ยวกับในเรื่องอาชีพต่าง ๆ รวมทั้งแนวทางในการประกอบอาชีพอีกด้วย

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะทั่วไปดังนี้

1. ควรจะได้มีการพัฒนาครูที่ทำหน้าที่สอนวิชาแนะแนว โดยเฉพาะในด้านเทคนิค และวิธีการสอนกิจกรรมในคาบแนะแนว
2. ควรจะได้มีการประเมินผลการพัฒนาการของนักเรียนในด้านต่าง ๆ แล้วนำเปิดเผยให้นักเรียนทราบ เพื่อเป็นแรงจูงใจที่จะทำให้นักเรียนเข้าเรียนในวิชาแนะแนว และให้เห็นถึงความสำคัญของการนำความรู้ที่ได้จากกิจกรรมมาใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันต่อไป

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

จากการศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

1. จากผลการศึกษา พบว่ามีนักเรียนชายบางส่วนมีความคิดเห็นต่อกิจกรรมในวิชาแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคมอยู่ในระดับเฉย ๆ ซึ่งผลจากการศึกษาครั้งนี้ทำให้ได้ข้อคิดว่า ครูที่ทำหน้าที่สอนกิจกรรมแนะแนว ควรจะทำการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน หรือการจัดกิจกรรมในด้านส่วนตัวและสังคมให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น เพื่อให้นักเรียนจะได้กล้าแสดงความคิดเห็น กล้าแสดงออกอย่างเปิดเผย ซึ่งจะช่วยให้ทราบความคิดเห็น ความรู้สึกจริง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน และสามารถจัดกิจกรรมแนะแนวได้ตามความต้องการของนักเรียน
2. ข้อเสนอแนะในการทำการศึกษาค้างต่อไป ควรทำการศึกษาความคิดเห็นต่อกิจกรรมในวิชาแนะแนว โดยจำแนกสภาพของนักเรียนในเรื่องอื่น ๆ บ้าง นอกจากเพศเพียงอย่างเดียว เช่น อายุ สภาพครอบครัวและสังคมรอบข้าง ฐานะเศรษฐกิจ ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรม ระดับชั้นของนักเรียน ว่าสิ่งที่กล่าวมาข้างต้นจะมีผลต่อการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมในวิชาแนะแนวหรือไม่ อย่างไร